Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 36 JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, FEBRUARY 23, 1996 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 23-го ЛЮТОГО 1996 р. Ч. 36. РІК CIII

Л. КУЧМА ВІДВІДУЄ ЗСА

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 20-го лютого, розпочалася візита Президента України Леоніда Кучми до ЗСА.

Під час зустрічі з Президентом ЗСА Биллом Клинтоном, віцепрезидентом Албертом Ґором, секретарями оборони та фінансів Президент України порушив питання про виконання З'єднаними Стейтами тристоронньої угоди з 14-го січня 1994 року між Україною, Росією і ЗСА щодо ядерного роззброєння України. Мається на увазі надзвичайно дорогі заходи, спрямовані на знищення ракетних випускних шахт, які Україна не може фінансувати власними силами. Згідно з угодою, такі операції має фінансувати американська сторона, а Росія зобов'язана забезпечувати Україну паливом для атомних електростанцій. Затримка з фінансовими надходженнями зриває термін постачання палива на українські станції.

Амбасадор ЗСА в Києві Вілліям Ґрін-Міллер сказав, що ЗСА готові допомогти Україні компенсувати видатки на роззброєння.

У Вашінґтоні Президент Кучма зустрівся з головою Міжнародного валютного фонду Мішелем Камдесю. У розмові з ним Л. Кучма наголосив, що попри спротив певних сил, курс України на реформи залишається незмінним. Сторони висловили задоволення ходом діялогу між Україною і МВФ та домовилися про приспішення підготови наради консультативної групи донорів та кредиторів для забезпечення співфінансування дефіциту платного балансу України у 1996 році.

Л. Кучму супроводжував міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко, а в ЗСА від 12-го лютого перебуває урядова делеґація на чолі з віцепрем'єр-міністром Романом Шпеком, яка підготовляла всі передумови для успішного проведення ділових зустрічей Президентом України.

ГЕНЕРАЛИ ЗАКЛИКАЮТЬ ШВИДКО РЕФОРМУВАТИ ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ

Київ (Р. Р.). — У четвер, 15-го лютого, оприлюднено відкритого листа, підписаного генералами і старшинами центрального апарату Міністерства Оборони України. В документі є заклик якнайшвидше здійснити радикальну реформу Збройних Сил України. Лист підписали понад 700 генералів і старшин України, які вважають, що воєнно-політична ситуація у світі є сприятливою для проведення ґрунтовного реформування Збройних Сил України.

Автори листа стверджують, що спрямованість бойової підготови у ЗСУ не відповідає сучасній воєнно-політичній ситуації. Досвід льокальних війн не враховується, а системи управління військ багатоступневі і неефективні. За три минулих роки, пишуть старшини, ніяких реформ фактично не проведено.

У листі також зазначено, що проєкт програми реформування армії вже готовий і отримав позитивні оцінки з боку фахівців, Уряду і найвищого керівництва держави. Після внесених деяких уточнень його буде запропоновано для затвердження як державну програму реформування Збройних Сил України.

Парляментарна фракція Народного Руху України та група „Державність" вимагають резиґнації міністра оборони Валерія Шмарова. За словами депутата Верховної Ради Левка Лук'яненка, такі вимоги викликані підписанням низки угод з російським міністром оборони Павелом Грачовим, які є „антидержавними", а дії В. Шмарова демократи кваліфікують як „зраду інтересів України".

З приводу реформування ЗСА Л. Лук'яненко зазначив, що коли на основі військових округ буде створено п'ять корпусів, то це приведе до реґіоналізації армії, а згодом і всієї України. „Коли Донбас матиме свою армію, а Волинь свою, про спокій у

(Закінчення на стор. 3)

СПРАВА З ЛІТАКАМИ НЕ ЗАТЬМАРИЛА ЗУСТРІЧ ПРЕЗИДЕНТІВ

Вашінґтон. — Президент ЗСА Билл Клинтон, приймаючи 21-го лютого в Білому Домі Президента України Леоніда Кучму, підтвердив, що ЗСА підтримуватимуть „суверенну, незалежну і квітучу Україну", повідомили засоби масової інформації. Зустріч відбулася після того, як Л. Кучма заперечив повідомлення газети „Лос Анджелес Таймс" про те, що український Уряд продавав і винаймав військово-транспортні літаки колюмбійським наркобізнесменам.

„Наші літаки не вплутані в ці справи", — сказав Президент України. За його словами, згадані літаки належали не державі, а приватній компанії і тому Україна не відчуває за собою якоїсь провини. Л. Кучма закликав до випрацювання механізмів запобігання неправильного використання летунства.

Згідно з „Лос Анджелес Таймс", операції з літаками були проведені через київський завод ім. Антонова, який належить Міністерству Машинобудування і Оборонної Конверсії. Газета пише, що канадські власті зареєстрували транспортування 20 українських літаків Антонов -32Б через свої летовища.

День раніше керівник управління інформації Міністерства Закордонних Справ України Юрій Сергєєв назвав повідомлення американської газети спеціяльною акцією, задуманою з нагоди візити Президента України до ЗСА. Ю. Сергєєв сказав, що ця інформація була випущена на чиєсь замовлення. Газета, за його словами, не наводить жодних доказів і базує все на гіпотезах.

Історія з літаками не вплинула на хід зустрічі В. Клинтона з Л. Кучмою. Американський Президент сказав, що він захоплений нелегкими і сміливими кроками України та її Президента на шляху до демократії і економічної реформи. Він підтвердив рішучість ЗСА надати у зростаючих обсягах допомогу Україні на перехідному етапі. В. Клинтон висловив надію, що і світова спільнота підтримає Україну.

Л. Кучма відповів на це, що ЗСА завжди були гарантією формування демократичного суспільства в Україні.

Президенти висловили задоволення з приводу зростаючого співробітництва між двома країнами в політичній галузі, зокрема щодо створення колективної безпеки в евроатлантичному реґіоні та зусилля України розвивати особливі відносини з НАТО.

Л. Кучма сказав, що Україна готова до якнайшвидшої інтеґрації в світові та реґіональні економічні структури. Він обговорив між іншим справу вступу України до ҐАТТ.

В. Клинтон вітав участь офіційної делеґації України в зустічі на вершинах „великої сімки" з ядерної безпеки, яка відбудеться 19-20-го квітня цього року в Москві. Л. Кучма сказав, що на цій зустрічі було б доцільно включити питання Чорнобильської АЕС окремим пунктом порядку денного.

Президент України зустрівся також з віцепрезидентом ЗСА Албертом Ґором і запросив його відвідати Київ, а також Чорнобиль у першому півріччі цього року.

Терористи погрожують усій Англії

Лондон. — Представник Ірляндської республіканської армії під час телефонічної розмови з коментатором декількох англійських інформаційних агентств висловив погрозу, що ІРА далі здійснюватиме терористичні акції в усіх без винятку містах Великобританії, якщо офіційний Лондон „не отямиться і не піде на поступки".

Керівник відділу британської поліції у питаннях боротьби з терором Джан Ґрів закликав громадян країни „проявляти максимальну пильність під час їзди у підземці та іншому міському транспорті, відразу повідомляти в поліцію про будь-які підозрілі речі чи особи. Він підкреслив, що „тільки участь всього населення в антитерористичній боротьбі може дати добрі вислідн".

З моменту запевнення безпеки поліція заблокувала вулиці, які ведуть до фінансового центру Лондону. Тисячі спеціяльних відеокамер стежать за рухом людей, перевіряючи всі авта, які туди в'їжджають.

Зі закликом до англійців допомогти поліції викрити бойовиків ІРА, причетних до недавнього вибуху бомби в Лондоні звернувся Архиєпископ Вестмінстерський Кардинал Ґюм. „Цинічним і диявольським спробам зруйнувати прагнення північних ірляндців до миру нема ні пояснень, ні виправдань", — сказав Кардинал Ґюм.

Як свідчать вислиди опитування серед 154,000 мешканців Північної Ірляндії, переважна більшість обурена кампанією насильства, до якого знову вдалася ІРА, і вважає, що миру в реґіоні можна домогтися тільки шляхом мирних переговорів з участю всіх політичних партій.

Англійські поліційні експерти встановили, що один з убитих під час вибуху бомби в двоповерховому автобусі був бойовиком ІРА. Тому є підстави припускати, що метою терористів був не вибух в автобусі, а в будинку Верховного суду, до якого той автобус саме під'їжджав.

Відбулася презентація Енциклопедії Української Діяспори

Київ (Р. Р.). — Тут у п'ятницю, 16-го лютого, у Білій залі Будинку Вчених відбулася презентація четвертого тому Енциклопедії Української Діяспори, що вийшла тиражем 10,000 примірників.

У цій важливій для України події взяли участь видатні науковці України й діяспори, представники Уряду і Верховної Ради України, письменники та журналісти.

Головний редактор і співголова редакційної колеґії проф. Василь Маркусь розповів про видатного науковця-географа Володимира Кубійовича, який започаткував і був головним промотором цього монументального видання, що налічує 21 том. Спонукало його до такої праці підневільне становище України і спотворення історичних фактів пропаґандою комуністично-російської імперії. Перше діяспорне видання було започатковане в Німеччині 1940 року, наступні видання виходили у Франції з метою зберегти відомості про Україну і життя українців у чужих краях. Після здобуття Україною незалежности працю над ЕУД продовжили спільно представники діяспори і України.

До редакційної ради ЕУД увійшли такі видатні науковці, письменники і літературознавці: Василь Маркусь, Петро Толочко, Володимир Євтух, Володимир Баранецький, Іван Дзюба, Іван Драч, Аркадій Жуковський, Ярослав Ісаєвич, Дарія Маркусь, Микола Мушинка, Лариса Онишкевич, Ярослав Падох, Омелян Пріцак, Олег Романів, Олександер Руденко-Десняк, Леонід Рудницький, Валерій Смолій, Володимир Трощинський, Віталій Чишко.

Редакційна колеґія працює у складі: Василь Маркусь, Мирослав Болюх, Омелян Бучацький, Ігор Ґордієв, Роман Микитович, Дмитро Нитченко, Марко Павлишин, Дмитро Пирогів, Степан Радіон, Степан Романів, Зенон Ростек, Лідія Ростек, Оксана Тарнавська, Наталка Тарнавська та інші.

Проф. В. Маркусь розповів про свою участь у праці над українськомовною і англомовною ЕУД, а також про великий внесок у цю працю багатьох інших людей. Розповів і про спонзорів та про всі труднощі, подолавши які, українська громада Америки відкрила бюро ЕУД у Чикаґо. Задум передбачав видати шість реґіональних томів: перший том — Америка, другий том — Канада, третій — Південна і Центральна Америка, четвертий том — Австралія, Азія, Африка, Океанія, п'ятий том — Західня Европа і шостий том — країни Центральної і Східної Европи. В Австралії створилося теж бюро редакції ЕУД, яке зробило десь 80 відсотків праці, але то був час, коли Україна здобула незалежність і дальшу працю над ЕУД вони вже продовжили у співпраці з колеґами з України.

Учасники презентації отримали четвертий том ЕУД, а також книгу Юліяна Бачинського „Українська імміґрація в Сполучених Штатах Америки".

На закінчення перед учасниками зібрання виступав дитячий ансамбль пісні і танцю.

Ціни на помешкання в Києві стабілізуються

Київ. — Начальник київської універсальної біржі Олег Орлов розповів, що на київському ринку нерухомого майна встановилася відносна рівновага.

У 1993 році пропозиції перевищували попит, також у 1994 році нотаріяльні бюра встигали оформляти документи. У 1995 році встановилася рівновага і розпочався стабільний розвиток ринку нерухомого майна. Ціни залежать від престижности району чи дільниці, де міститься будинок.

Однокімнатне помешкання коштує: мінімум 5,000 дол., максимум — 42,000 дол., середня вартість 13,900 дол. Двокімнатне — мінімум 6,000 дол., максимум — 120,000 дол., середня ціна — 23,100 дол. Трикімнатне помешкання: мінімум 9,500 дол., максимальна ціна 200,000 дол., середня — 31,200 дол. Чотирикімнатні і п'ятикімнатні помешкання в центрі міста дуже дорогі — до 400,000 дол.

Зростає вживання маріхуани у ЗСА

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Згідно з даними найновіших дослідів, організація Партнерство безнаркоманної Америки ствердила, що після багатьох років постійного спаду знову збільшується вживання маріхуани серед американських підлітків. Відбувши розмови з 8,520 підлітками у віці 12–17 років і 822 батьками по цілій країні, ствердженно, що сьогоднішні підлітки мають зовсім толерантне наставлення щодо курення маріхуани та вживання інших наркотиків. Крім того нинішні підлітки є під багато сильнішим тиском, як їхні ровесники тому навіть два роки. Цікавим також і те, що більшість батьків цієї молоді, які у 60-их роках самі впивалися насолодою курення маріхуани, є дуже проти того, щоб їхні діти курили маріхуану чи вживали інші наркотики.

Важливим є також і те, що більшість батьків нинішньої молоді є здивовані, що їхні діти мали можливість бути нараженими на вживання маріхуани чи інших наркотиків. У цьому випадку експерти уважають, що між батьками і підлітками існує брак порозуміння в першу чергу, а також і переконання, що вони, батьки, не матимуть жодного впливу на своїх дітей. Крім того, переконання батьків, „що цього напевно не робить моя дитина" є також перепоною будь-яких заходів цьому запобігати з допомогою батьків.

Р. Отумбаєва відвідала Україну напередодні візити президента Кірґізії

Київ (УНІАР). — В рамках підготови офіційної візити в Україну президента Кірґізії Аскара Акаєва українську столицю відвідала 18-го лютого міністер закордонних справ Кірґізії Роза Отумбаєва.

Вона обговорювала з українськими урядовцями угоду про економічне співробітництво між двома країнами, а також угоди щодо культурної співпраці, які заплянування підписати на зустрічі президентів.

На переговорах з прем'єр-міністром Євгеном Марчуком досягнуто домовлення про те, що Україна будуватиме гідроелектростанції в Кірґізії і у цей спосіб розраховуватиметься за кірґізьку енергію, що надходитиме в Україну через територію Кірґізії, Казахстану і Росії, сказала Р. Отумбаєва на пресконференції, присвяченій підсумкам візити.

Вона також зазначила, що Кірґізія дуже зацікавлена в тому, щоб молоді люди отримували вищу освіту саме в українських вищих школах Харкова, Одеси та Києва, передусім технічної орієнтації, бо, на її думку, вищі навчальні заклади у цих містах мають европейську відзнаку якости.

Зазначивши, що Европейському союзові й Асоціяції південно-східньо-азійських країн необхідно було понад 10 років для того, щоб стати на ноги, вона висловила надію, що об'єднання центрально-азійських країн також буде через кілька років впливати на політику у світі.

Померла А. Коссовська-Давиденко

Філядельфія, Па. — У неділю, 18-го лютого, тут в одній з місцевих лікарень померла на 90-році життя письменниця Алла Коссовська-Давиденко, багатолітня дописувачка до щоденника „Свободи", зокрема у 60-роках, дружина довголітнього редактора „Свободи" та відомого журналіста Вячеслава Давиденка.

Її 90-річна доля не завжди була ласкавою, як і багатьох її ровесників що родились в Україні та рослись у бур'ї революції та визвольної боротьби, а трудолюбний життєвий шлях простелився вже замолоду з рідної України, крізь чужі краї, аж до привітних берегів Америки.

Серед її літературної спадщини є такі твори: дві повісті „Гірський вовк" і „Двісті перший", дві збірки поезій „Бабине літо" та „Паморозь", п'єса „Ніч під Андрія" і збірка оповідань „Ціна душі".

Похоронні відправи відбудуться в п'ятницю, 23-го лютого, в год. 1-ій по полудні в українській православній церкві св. Андрія у Бавнд Бруку, Н. Дж.

В Україні

В. ПИНЗЕНИК КРИТИКУЄ ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ДЕРЖАВИ І СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВИРОБНИКІВ

СУМИ. — Тут під час зустрічі з керівниками агропромислового комплексу області віцепрем'єр-міністер України Віктор Пинзеник піддав критиці діючу систему взаємовідносин держави і сільсько-господарських виробників. Він пропонує поширити систему контрактів, щоб виробники сільсько-господарської продукції могли отримувати передплату за ще невирощені врожаї. На нараді з керівниками області В. Пинзеник порушив питання приведення закупівельних цін на сільсько-господарську продукцію у відповідність з цінами на матеріяльні ресурси. Йшлося також про необхідність єдиного податку за землю.

ГАЗОВІ ЛІЧИЛЬНИКИ ВИРОБЛЯТИМЕ УКРАЇНСЬКО-ФРАНЦУЗЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

КИЇВ. — Тут на базі виробничого об'єднання „Октава" спільно з французькою фірмою „Шлюмберже-Газ" створюється підприємство, яке виготовлятиме побутові газові лічильники типу Ґаліюс-2000 продуктивністю 600,000 штук на рік. Передбачається також створення мережі центрів з обслуговування випущених приладів. Спільне українсько-французьке підприємство створено з ініціятиви асоціяції „Аурус".

Л. КОСАКІВСЬКИЙ ДІЄ НА ВЛАСНУ РУКУ

КИЇВ. — Тут загострюється конфлікт між посадником Києва Леонідом Косаківським і Київською Міською Радою в питанні міського бюджету на 1996 рік. Група депутатів міста звернулася до Президента України з приводу того, що Л. Косаківський наказав ввести в дію бюджет міста на 1996 рік без обговорення його на сесії Міської Ради. Таким чином, Косаківський усунув столичну раду від виконання своїх обов'язків. За словами депутата Володимира Лановою, Косаківський порушив закон.

БУКОВИНСЬКІ РУМУНИ ОБУРЕНІ

ЧЕРНІВЦІ. — Чотири із сімох румунських товариств Буковини у звернені до керівництва України засуджують факт спалення румунського прапора на Центральній Площі міста представниками націоналістичних організацій області „на знак протесту проти територіяльних зазіхань Румунії щодо України". На думку головного редактора румуномовної газети „Аркашул" Васіле Терецану, такі дії спровокувала Чернівецька Обласна Рада, ухваливши заяву з приводу територіяльних претенсій Румунії. А тепер, за словами В. Терецану, „націоналісти образили майже 200,000 румунів, які живуть на території області". Румуни вимагають, щоб Президент і Верховна Рада України дали політично-правну оцінку фактові спалення румунського прапора.

В ХЕРСОНІ ВИКОНАНО ЗАМОВЛЕННЯ ГОЛЛЯНДЦІВ

ХЕРСОН. — На херсонському кораблебудівному заводі збудовано нафтовий танкер водотоннажністю 28,000 на замовлення голляндської фірми „Іверпрайд". Судно має сателітний зв'язок, комп'ютерну систему контролі вантажно-розвантажувальних робіт, а для безпеки його борти і дно зроблено подвійними.

ВІДБУДЕТЬСЯ МІЖНАРОДНА ВИСТАВКА „ЕЛЕҐАНТНІСТЬ-96"

КИЇВ. — В Українському Домі 7-10-го березня відбудеться міжнародна виставка парфумів, жіночого одягу та прикрас „Елеґантність-96", у якій візьмуть участь 25 фірм із сімох країн. Директор конкурсу „Українська красуня" Сергій Матяш повідомив, що під час виставки відбудеться шостий конкурс „Українська красуня-96", а також лотерія Національного Олімпійського Комітету України.

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 20-ГО ЛЮТОГО, голова Федеральної ради валютних резерв Аллен Ґрінспен, звітуючи перед комісією Палати Репрезентантів сказав, що хоча економіка країни є чутливо нестійкою, то все ж таки він немає в пляні знову знижувати відсотки позичок, щоб таким способом допомогти економічному ростові. Він уважає, що всі підставові показники підтверджують правильний і здоровий напрямок економічного росту в країні. Одначе ці його запевнення не були достатніми для фондових бірж, які негайно зареаґували не надто позитивно.

ЩОЙНО ПІСЛЯ ДВОХ поважних катастроф підміських поїздів, які трапились впродовж минулих двох тижнів і в яких загинуло 14 осіб, Департамент транспортації видав правила наглої потреби, що вимагають зменшення швидкости поїздів коли виїздять зі станції, де немає відповідних сиґналів. Крім того видано окремі правила щодо застосування відповідного обладнання сиґналізації для пасажирських поїздів зокрема, які в дечому змінять негайно систему руху пасажирських поїздів в країні. Додатково будуть зроблені зміни у способах дії 12 підміських пасажирських систем як: Лонґ Айленд Рейлровд, Метро Норт Рейлровд і Ню Джерзі Транзіт.

У СВІТІ

РАДА ДЕРЖАВНОЇ ДУМИ Росії, керівний орган, який плянує її діяльність, надіслала до комісій і фракцій нижньої палати російського парляменту проєкт, який передбачає перегляд Біловезьких угод щодо створення Співдружности Незалежних Держав. Про це повідомив на пресовій конференції в думі заступник спікера Сєрґєй Бабурін, відомий своїми шовіністичними поглядами. Він сказав, що ці документи „слугуватимуть політичними і правними передумовами для денонсації Біловезьких угод і поетапного відновлення державної єдности народів колишнього Совєтського Союзу на принципах рівноправ'я". Відтак ці проєкти розглядатиме сесія Державної думи.

ІТАЛІЙСЬКИЙ СУД скасував рішення щодо заборони для молодих людей віком до 18 літ дивитися на американський фільм „Бульварна писанина". Суд постановив, що трапляються ситуації, при яких кров і насильство на екрані можуть служити для добра суспільства і виконувати виховну функцію. У рішенні суду підкреслюється, що деякі епізоди „Бульварної писанини" демонструють всю згубну сутність зловживання наркотиками. Щодо бійок, стрілянини і насильства, то вони „можуть мати освітнє значення" і діяти як „чинник, котрий стримує вплив неґативних прикладів".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Дж. Киркпатрик бачить не все

Відома дипломатка Джін Киркпатрик, по багатьох роках репрезентації З'єднаних Стейтів Америки в ООН, тепер пише до багатьох газет. Кожна її публікація виказує неабияку політичну ерудицію і водночас похвальну незалежність думок. Але от що впадає у вічі: коли вона аналізує зовнішньополітичні проблеми Америки, наприклад, політику Адміністрації на Балканах, або про успіхи чи неуспіхи ООН у розв'язанні ґльобальних чи регіональних проблем, то її аргументація викликає і довір'я, і повагу до цієї мужньої жінки.Та цей позитивний ефект відразу блякне, як тільки Дж. Киркпатрик береться інтерпретувати явища в країнах Східньої Европи або в державах колишньої совєтської імперії. І вже майже зовсім не має вона рації, коли говорить про Росію. Щоправда, в якійсь мірі її виправдує та обставина, що взагалі мало хто з американських політиків спромагався бачити Москву такою, якою вона є насправді, а не якою себе видає. Американська дипломатія, згадаймо тут хоч би Френкліна Д. Рузвелта з його ілюзіями щодо Сталіна, хронічно терпить від двох хвороб — надмірного прагматизму , який зводиться до формули „ти — мені, я — тобі", і від надмірної довірливости, яка часто межує з наївністю і через яку зовні привабливі компроміси згодом обертаються більшими чи меншими помилками.

Підтверджує ці думки одна з останніх статтей Дж. Киркпатрик у „Лос Анжелес Таймс", під назвою „Плата висока і для Єльцина, і для Америки". Приступаючи до власне російської ситуації, авторка спочатку намагається визначити універсальну причину повернення до влади у Східній Европі, зокрема в Польщі, лівих сил. Зітхнувши — „ніхто не передбачав, що старі лідери можуть повернутися до влади" — Дж. Киркпатрик пише, що „лідери занепалих режимів зберегли старі зв'язки і зуміли створити систему взаємопідтримки. Їхні опонети були позбавлені всіх тих переваг. Саме тому нові лідери так швидко були змушені поступитися владою перед колишніми комуністами". Ні, це не вся причина і навіть не найголовніша. Суть справи в іншому: від багаторічного комунізму, згубного і для економіки, і для людської душі, до демократії практично неможливо перейти без болю. А біль, тим більше масовий, загрозливо дестабілізує ситуацію, наново даючи карти в руки лівим демагогам.

Подруге, Кваснєвський у Польщі і Зюганов у Росії — не „колишні комуністи", а саме теперішні. Для політичної категорії, до якої вони належать, виникла спеціяльна дефініція: то не „червоні", а „рожеві" ліві. Це означає, що вони вже не висувають екстремістичних большевицьких програм, натомість уміло використовують соціяльний чинник: говорять злиденним масам тільки те, що ті маси хочуть почути — про соціяльний захист, соціяльну справедливість, соціяльну допомогу.

Ще менше має рації Дж. Киркпатрик, коли категорично стверджує, нібито „в Росії тепер точиться безкомпромісова боротьба між комуністами і реформаторами... Єльцин твердо і неухильно проводить курс на вільний ринок і демократію". Так оцінювати російські проблеми — значить видавати бажане за дійсне. Для цього авторка вибрала невдалий момент. Два тижні тому Єльцин вивів зі складу уряду А. Чубайса, останнього реформатора. А ще через декілька днів Президентську раду залишили всі діячі демократичного напряму — Єгор Ґайдар, Отто Ляціс, Сєргєй Алєксєєв, Сєргєй Ковальов, в такий спосіб протестуючи проти імперіялістичної політики Москви в Чечні. Дуже дивно, що Дж. Киркпатрик у своїй статті ні словечком на згадує про Чечню. А без цього чого варта аналіза сьогоднішньої Росії? І коли С. Ковальов у відкритому листі до російського президента каже, що різниця між Єльцином, комуністом Зюгановим і екстремістом Жириновським швидко щезає, то йому, людині, що пройшла за правду крізь совєтські тюрми, більше віриш, ніж збудованому на піску прагматизмові Дж. Киркпатрик.

На наш погляд, більш здоровий прагматизм обстоює у лондонській „Таймс" англійський аналітик Пітер Реддавей, пишучи, між іншим: „Захід повинен перестати ставати на будь-чию сторону у внутрішньополітичній боротьбі в Росії... Подруге, ми мусимо поважно готуватися до того, що нам доведеться мати справу з Росією, де все більшу владу здобувають комуністи та імперіялісти... Потретє, є щось в корені хибне, коли МВФ надає Росії кредити на більйони долярів, а в той же час з Росії нелеґально витікають суми набагато більші... Почетверте, Захід повинен перестати пом'якшувати критику війни в Чечні".

Ярослав Гайвас

МАЯЧЕННЯ ПРО ІМПЕРІЮ

Опинившись над берегом неминучої катастрофи, російські єдинонеділимці замість подивитися правді в очі і відповідно до потреб російського та інших народів будувати його майбутнє та не заваджати іншим народам у будуванні їхнього майбутнього, маячать про реставрацію „імперії зла". Народи світу, а серед них у першу чергу колишні поневолені народи в СССР, шукають дороги для нового кращого ладу, а кремлівські можновладці та їхні спільники в російському суспільстві намагаються завернути усе назад, до часів Петра і Ніколая, або принаймні Леніна і Сталіна.

Співають в унісон

Усі вони в унісон співають тієї самої. Цікаво, що після Єльцина і його указу 940 першими виступили „залізні чекісти" Прімаков, Коржаков, Барсуков — славетні генерали „нєустрашимих стражів революції" з під знаку ЧеКа, ҐПУ, КҐБ, тепер перезваних на службу безпеки (недавно Прімаков став міністром закордонних справ), які видали свої меморіяли й звернення, що вони не допустять до розпаду імперії. Але часи змінилися й ніхто не потрактував тих звернень серйозно, так як ніхто навіть у Росії не потрактував їх як напрямні на майбутнє. Правда, Єльцин заговорив про „констеляцію рівних", але серед тих рівних Москва, як завжди, мала бути рівнішою. Нічого дивного, що ніхто в Росії, а тим більше поза нею, не потрактував тієї „констеляції рівних" своєю увагою. Прочитали, посміялися і перейшли з тим „документом совєтської доби" до порядку денного. Навіть російська влада потрактувала його так само. Ані не проголосила його державним документом, ані не розголосила його типовим московським стоголоссям. Бо і як інакше могли вони всі потрактувати президента Росії і всіх росіян Єльцина після того, як він народних обранців російського народу разом з будинком парляменту розгромив гарматами й танками, у приступі божевілля зруйнував велику частину Чечні і при тому загинули десятки тисяч ні в чому невинних людей, а Таджикістан уже четвертий рік затоплює кров'ю. Чого сподіватися від таких президентів?

Не захотів пасти задніх також головний конкурент Єльцина на пост президента Росії лідер неокомуністів Ґеннадій Зюґанов. Той спробував іншого інструменту. Він помістив свою візію майбутнього Росії і колишніх її колоніяльних підвладних у „Ню Йорк Таймсі" під заголовком „Молодший партнер — ніколи". Заголовок Зюґанова значить, що Росія аж ніяк не буде з Америкою молодшим партнером, але ніхто ніколи такого партнерства Росії не пропонував. Ніхто не хоче, щоб російський народ в наслідок безголової політики і маячень його теперішніх проводирів потонув у хаосі і братній боротьбі, до чого власна така політика послідовно веде. Зюґанов починає свою статтю з твердження: „Таким чином, ми закликали до еволюційних реформ, згідних з російськими історичними традиціями і світовими течіями. На жаль, нас не послухали, і Совєтський Союз розвалився".

„Унікальна роля"

На цьому можна було б і закінчити висновки Зюґанова, бо чого ще можна після такого крутійства від нього очікувати? Бож скільки років і нагод мали комуністи до реформ, „згідно з російськими історичними традиціями"? І чому їх не робили, коли могли, а тепер, коли не можуть, то говорять про них? Але все таки цікаво, чого хоче Зюґанов? Отже, вірте чи не вірте, а він хоче „відбудувати потугу російської держави та її статус у світі. Вони будуть реставрувати унікальну ролю російської держави як осі і рушія Евразійського континентального бльоку... Росія ніколи не була — і ніколи не буде — молодшим партнером. Для американців також тягар бути єдиною надпотугою непотрібний і небажаний... Ми маємо скрайньо неґативний погляд на пляни поширити НАТО в Східню Европу..." Це правда не все, але це головне, що написав Зюґанов. А найцікавіше, що Зюґанов „скромно" пропонує Америці: „Ґорбачова і Єльцина вважають приятелями ЗСА. Хоч нам заперечують той гонор, ми ділитимемо з вами наш погляд про післяєльцинські стосунки між ЗСА і Росією і про російську закордонну політику". Ну що ж, хто може повірити і потрактувати серйозно ці погляди і пропозиції російських комуністів? Росія потопає в хаосі, який поглиблюється з дня на день і кінця йому не видно, а провідник комуністів пише, як не з цього світу!

Воскреслий Ґорбачов

Ущасливив також нас своїми поглядами воскреслий з небуття Міхаїл Ґорбачов, який пробує говорити як державний муж. Його стаття у цьому ж „Ню Йорк Таймсі" принаймні виявляє, що найпекучіше для росіян. Багато уваги він посвячує питанню поширення НАТО. Зрозуміло чому: поширення НАТО на схід — це дефінітивне закріплення розпаду російської імперії. Він страшить, що російський парлямент, якщо Вашінґтон не прийме російських вимог, не ратифікує укладеного договору Старт-2 і почнуться нові перегони в дозброєнні ЗСА і Росії. Бідний Ґорбачов забув, що перегони озброєння були однією з головних причин розпаду СССР. Чи він може хоче повторення цього у менших, тільки російських, вимірах? Ґорбачов не розуміє, що „зникнення Совєтського Союзу", як він пише, внесло дестабілізацію в світі. Далеко не те! Розпад Совєтського Союзу створив новий уклад сил в світі, а новий лад, що його саме тепер будують народи на чолі з Вашінґтоном, зовсім добре обходиться без російської імперії. Навпаки, нині в світі немає сили, яка хотіла б реставрації цієї імперії. Вочевидь новий світовий лад заперечує потребу тієї імперії. Для неї немає ні місця, ні функції. Реставрація російської імперії була б ще в більшій і небезпечнішій мірі гальмом у розвитку народів світу і при тому головною загрозою і небезпекою для нього. Ґорбачов не сміє заперечити очевидного факту, що після „зникнення Совєтського Союзу геополітична роля Росії змінилася драстично". Він боїться вжити слова, що ця роля зникла, навіть розвіялася безповоротно, для неї немає ні місця, ні потреби в світі. Дестабілізація? Так, у Росії навіть настає хаос. Всякі застрики з боку народів світу, зокрема ЗСА, не поможуть багато в цьому. Не раз навіть можуть пошкодити, про що вже чути часті голоси з російського боку. Це мусить і може зробити тільки російський народ та його провідники. Але мусять вони зайнятися Росією, російським народом, а не маяченнями про імперію.

Повороту немає

Імперія впала і повороту для неї немає. Як не було

(Закінчення на стор. 3)

Любомир Калинич

Маннеризм

У розвитку архітектурної творчости та черґуванні будівельних стилів, з історії мистецтва знаємо, що у період між чудовим спокійним ренесансом та знаменитим барокком, сполученим з орнаментальним рококо, у другій половині XVI століття витворився в архітектурі та образотворчому мистецтві новий стиль, т. зв. маннеризм, котрий існував лише кілька десятиріч (70 років), тоді як ренесанс чи барокко тривали понад 200 років кожен. Цей стиль, проаналізований мистецтвознавцями як плутанина усіх стилів, недотримання пропорцій, неприродність анатомії людських фігур, з перспективи часу названий „мистецькою анемією". Ця нервова безбалянсованість мистців за цих кількадесят літ пройшла цілу Італію (крім венецівської школи) та цілу Европу. Маннеризм, себто недугу стилів, оздоровило з кінцем 1600 року знамените барокко. Під час існування маннеризму всі італійські мистецькі школи терпіли від недуги стилів, неспроможности зрозуміння, що вони шукають, що творило з них другорядних мистців з екстраваґантними бажаннями вияву їхніх почувань і поглядів, перевантаженням пропорцій, труднощів з інтерпретацією способу їхнього мислення у зображенні будівельних і людських фігур. Архітектурні будинки в їхніх фасадах в одному і тому самому будинку поміщували склепіння вікон чи входів романсько-ренесансові, себто заокруглені, шпічасті, а також прямокутні. Прикладом такої будівлі є вілла Папи Юлія у Римі. Це нелогічне трактування архітектури фасад будинків впровадила генерація молодих архітектів після відомого архітекта Донато Браманте (1444-1514), який був головною постаттю творців високого ренесансового стилю.

Образотворчі мистці маннеризму чітко перевантажували свої картини. Наприклад, відомий італійський маляр Тінторетто (1518-1594) жив в Італії, у Венеції, і там у музеї є його відома картина „Остання вечеря", на якій стіл, за яким сидять апостоли, не є вміщений рівно до фокусу погляду людського ока, як, наприклад, славнозвісна картина „Тайна вечеря" Леонарда да Вінчі (1452-1519) у Венеції, але стіл поміщений під кутом 45 ступенів до глядача і постать Ісуса є майже в кінці цієї картини. Але мусимо констатувати, що кольорит цієї картини, композиція фігур та балянс є знамениті. Квестіонувати можна натомість логіку уміщення на цій картині стола та постаті Ісуса Христа.

Згадуючи про давно пройдений маннеризм і думаючи про стан та рівень сьогоднішнього мистецтва, запримічуємо, що і сьогодні так буває, що відвідувачі мистецьких виставок, головно модерних, не розуміючи цього мистецтва, часто ходять по залі мов приголомшені чи перестрашені, бояться висловити будь-яку індивідуальну оцінку. А затрата індивідуалізму не є позитивним явищем в особистості людини. Вияв творчости мистця чи певного мистецького напрямку повинен бути оцінюваний не тільки мистцями чи мистецтвознавцями, але й загалом. Поняття, що мистецтво — тільки для мистців не є правильним. Воно для всіх! Але щоб належно критикувати мистецтво, суспільство повинно бути до цього відповідно підготованим, достатньо освіченим. У культурному суспільстві воно повинно плекати свої чіткі традиції та послідовно прямувати до щораз кращої якости служіння людині і красі.

Мирослав Прокоп

ВАЖКІ ДОРОГИ „МАРІЧКИ"

III

Горе їм, останнім, вони бо залишились живими... Без найменшої моральної чи матеріяльної підтримки від своїх, почувалась, що втрачаю сенс буття... Перетривала тільки завдяки тому, що в тих фатальних хвилинах мого життя мене сторожили тіні їх усіх — живих і мертвих — і не допустили до божевілля... Не переставала вірити, що прийде час і скептики переконаються у достовірності моєї місії" (стор. 559-560).

У спогадах Марії Савчин дуже багато інформацій про різний характер умов, які існували в окремих частинах західніх земель України, себто на Закерзонні, в Галичині, на Волині і Поліссі та, у зв'язку з тим, про різні завдання і засоби боротьби підпілля і відділів УПА, про їх стратегію і тактику та, особливо, про програмові позиції, далі про ставлення населення до підпілля і про методи ворога. При тому її розповіді сягають аж до перших 1950-их років, про що досі в дослідній і мемуарній літературі доволі мало, зокрема про Волинь і особливо про Полісся, де організована боротьба підпільного і повстанського типу тривала найдовше.

Ось так на Закерзонні першим головним завданням підпілля ОУН і відділів УПА у 1945-1947 роках була оборона українського населення перед насильним переселенням. А їх вела урядова комуністична Варшава вже у 1945 році при ентузіястичній підтримці місцевого польського шумовиння. Вершиною тих терористичних дій була відома „Акція Вісла" на весні 1947 року, що мала характер знаної тепер з інших районів світу „етнічної чистки", значить, намагання тотально вирвати українців з їх рідних земель. В таких умовах оборонні дії УПА на Закерзонні були відповіддю на організований терор польських комуністів, а не його причиною, як це своєчасно намагалися твердити польські і, на жаль, деякі українські автори.

Після масових вивозів українського населення у 1947 році частини упівців і членів підпілля перейшли в Україну, а інші одержали доручення від Президії УГВР в Україні перейти рейдами на Захід, щоб там бути живими свідками визвольної боротьби народу. Але цим не вичерпувалися завдання визвольного підпілля на Закерзонні, поскільки Закерзонський край мав далі служити зв'язковим тереном між Україною і Заходом.

Як дружина заступника провідника Закерзоння Ярослава Старуха-Стяга, авторка мала доступ до деяких інформацій про плянування дій на тих теренах і вона так пише про наради провідних кадрів Закерзоння вліті 1947 року: „Проаналізувавши сучасний стан, найголовнішим фактором якого була ліквідація українського населення і тим самим бази підпілля, вони накреслили зміни у формі боротьби на Закерзонні. Зовсім заперестати підпільну діяльність не було корисним, ті землі були нашим вікном у світ. Тож рішено залишити стільки підпільних кадрів, щоб їм під силу було виконувати їхні специфічні завдання. Як і досі, ті завдання полягали в тому, щоб інформувати про українську визвольну боротьбу польський світ і чужинців, що перебували з різними місіями в Польщі... Другим завданням було втримати зв'язок із закордоном та давати поміч кур'єрам в Україні в переправі на Захід" (стор. 153). Частина кадрів мала жити в бункрах, інші мали доручення леґалізуватися в Польщі і служити зв'язковими. Найчисленніші кадри упівців і підпільників дістали доручення перейти в Україну, щоб там підсилити послаблені большевицькими бльокадами місцеві відділи.

Інше становище, ніж на Закерзонні, було в Галичині. А туди, як вже згадано, восени 1947 року, з доручення Тараса Чупринки, переїхав Орлан разом з дружиною і охороною. Це був час посилення насильної колективізації, отже ліквідації приватних власників землі, бо совєтська влада зрозуміла, що без цього не перемогти їй визвольного підпілля, з яким співпрацювало українське населення. Таким чином, боротьба проти колективізації і допомога селянам була одним з основних завдань визвольного підпілля, при чому, після попередніх довгих бльокад, це були нечисленні малі відділи УПА і доволі широке підпілля, останнім часом підсилене прибулими із Закерзоння.

Авторка розповідає як, прибувши в Галичину, точніше у Скільщину в Карпатах, вони опинилися в Головному Осередку Пропаґанди і зустрілися з такими провідними діячами як Петро Полтава-Федун і Осип Дяків-Горновий, який, до речі, був земляком і близьким другом Орлана, і там вони втрьох та Богдана Світлик (літературний псевдонім Марія Дмитренко) і наддніпрянець Херсонець проводили дискусії про дальші шляхи організованого визвольного руху, його стратегію і тактику у щораз важчих умовах, врешті про його програму. Ці розповіді авторки є чи не найціннішими в її спогадах, бо вони кидають багато світла на мислення тих, хто в другій половині 1940-их років вів усі формації організованого визвольного руху в умовах дуже некорисної для України міжнародної ситуації і в боротьбі з переважаючими силами ворога. Авторка пригадує: „Співрозмовники розглядали, чи існують інші можливості ставлення опору, які замінили б підпільно-збройну боротьбу і заощадили б у людських жертвах. Однак доходили до переконання, що в політичних обставинах, які існують у совєтській імперії, іншу, легшу форму боротьби неможливо застосувати... Спроба залеґалізувати частину підпільних кадрів виявилась невдалою. При такій детальній перевірці органами МВД правдивости документів свіжопрописаного мешканця в кожній місцевості, перевірці його минулого, члени підпілля скоріш чи пізніш були приречені на виарештування... А боротись треба було, щоб не дати народові забути свого імени і не допустити до затрати його історичної пам'яті" (стор. 178-179).

„Заторкувалось також питання філософії ОУН, яке треба було в нових умовах підбольшевицької боротьби ще раз з'ясувати. Своїм складом підпільний кадр тепер уже не був однорідний, його становили не тільки члени ОУН. У підпілля перейшла УПА, в якій значна кількість не належала до Організації, а також все ще надходив, хоч вже чимраз менше, свіжий, молодий континґент. Боротьбою керувала Українська Головна Рада, в якій ОУН і УПА становили складові частини... Всі дискутанти стояли на становищі, що метою визвольної боротьби під керівництвом УГВР є побудова незалежної української держави з демократичним устроєм... Зібрані в тому бункері керівники, що репрезентували УГВР, УПА і ОУН, знали свій народ, його силу і слабість. Вони не були історичними дон Кіхотами, не плянували великих боїв здесяткованих, вбого обладнаних відділів УПА проти добре озброєних незчисленних дивізій великої імперії. Мали тверду визначену мету і задумувались над реальними можливостями осягнення її. Плянувались інші бої — за душу народу, за привернення йому людської гідности, віри в себе. ...П'ятеро їх у своїх розмовах і плянуваннях сягали думками в майбутнє народу... їм було дуже важливо, якою стане майбутня українська держава. У своїх розмовах вони снували візію України з широкими демократичними правами, України, яка забезпечить свобідний фізичний і духовий розвиток одиниці і всього суспільства" (стор. 181-182).

У споминах Марії Савчин читаємо ще про іншу нараду провідних діячів визвольного підпілля, на якій розглядалося також питання дальших перспектив боротьби. Нарада відбулася наприкінці травня 1948 року в миколаївських лісах. Участь в ній брали Полтава, Горновий, Орлан, провідник Подільською краю Василь Бей-Улас, провідник Львівського краю Зенон Тершаківець та ін. Якщо йдеться про Чупринку, то авторка пише, що вона не знає, чи Чупринка зустрівся разом з усіми провідними людьми на тій нараді, чи, можливо, окремо з кожним з них або групами, але їй відомо, що тоді присутніми були основні провідні кадри. Вона пише: „Очевидно, найбільше обговорювалось тогочасний стан. Нова дійсність висувала потребу певних змін у програмі революційного руху в напрямі її більшої демократизації. Ставка йшла на молодь, дитинство якої минуло в час воєнної завірюхи. Їм, молодим, треба було ясніше сказати, що наш рух не відсепаровував національних інтересів від матеріяльних та духових потреб одиниці. Якраз вони одні одних доповнювали. В нарадах особливу увагу приділяли методам популяризації визвольних ідей серед українського населення в сусідніх східніх областях. Ширити ці ідеї можна було двома способами: висиланням в дані терени певної кількости підпільників, щоб вони там розвивали пропаґандивну роботу, а теж нав'язувати контакти зі східніми українцями, які працювали або навчались у Західній Україні, тобто в теренах дій підпілля" (стор. 212).

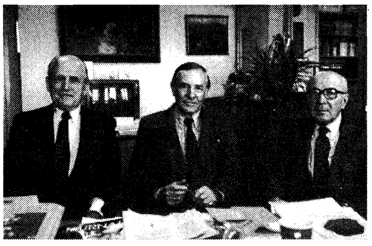
Про результати і раціональність такої тактики визвольного підпілля авторка пише в підсумках 1950 року, отже після шістьох років поворотної большевицької окупації України: „За нами був рік великих утрат і рядових, і керівних членів підпілля, арештувань та вивозів на Сибір. Одначе той рік боротьби не пройшов безплідно. Кожний видрукуваний листок підпільної літератури, що його в поті чола несли у східні області виснажені, хворі повстанці або розповсюджували біля військових ґарнізонів, у школах в Західній Україні, — усе посіяне нами зерно правди. Ті проведені з населенням розмови, що пробуджували національну свідомість, — це теж наш успіх. Мусіла ж наша визвольна ідея бути дуже дошкульною для окупанта, якщо на поборювання її носіїв він змобілізував таку могутню і коштовну машину. Ми знали, що цей новий рік буде важчий за всі попередні, що кожна свіжа втрата в наших проріджених рядах відчуватиметься ще гостріше. Але ми й надалі були рішені сповнити наш обов'язок до кінця" (стор. 326).

Початок 1950-их років, коли Орлан перебрав керівництво на Волині і Поліссі, був періодом посиленої колективізації, після її завершення в Галичині. Все таки умови боротьби на Волині і Поліссі були відносно легші і діяльність визвольного підпілля активніша. З тих земель йшла також експансія визвольного руху на Наддніпрянщину, точніше, на Житомирську, Київську, Хмельницьку і Вінницьку області, куди Орлан висилав малі повстанські групи, передусім з завданням поширювати підпільну літературу, отже, згідно зі згаданими вище рішеннями, зберігати в народі віру, ширити національну свідомість, ініціювати громадську активність.

(Закінчення буде)

З приводу появи Австралійського Тому Енциклопедії Української Діяспори

Поява австралійського тому є першим досягненням довголітної праці над широким проєктом Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці і Фундації Приятелів Енциклопедії України, яким є запляновака шістьтомова Енциклопедія Української Діяспори під редакцією академіка Василя Маркуся. Цей проєкт був запляннований на п'ять років і мав охопити цілу західню діяспору. З розпадом Совєтського Союзу виринуло питання долучити також і східню діяспору, що означає додаткова праця і тим самим додаткові кошти.

Під час відвідин УНСоюзу і редакції „Свободи" в справі презентації книжки (зліва): Є. Івашків, В. Баранецький і д-р М. Прокоп.

Згідно з плянами видавців, себто НТШ і Фундації ПЕУ та головного редактора В. Маркуся, цей доволі широкий проєкт мав би бути закінченим, як сказано, через п'ять років. Життєва дійсність виявила, що плян часово був нереальний і тим самим не міг вкластись у заплянований бюджет. Життєва дійсність поставила свої вимоги, яких ні ініціятори-видавці, ні головний редактор В. Маркусь не передбачили, що робочий процес приготування потрібного матеріялу вимагає значно більше часу. Збірка, підготова і редаґування енциклопедичних матеріялів вимагають особливих зусиль й уваги цілої низки людей, якими редакція ЕУД не диспонує. Безперечно, чимало праць ЕУД виконувалось на ґромадській базі, але всього так не можна зробити і треба було працю винагороджувати.

Ні більше, ні менше було і є чимало трудно́щів, які треба було поборювати. Завдяки головному редакторові В. Маркусеві, бюрові ЕУД у Чикаґо, яке складається з Дарії Маркусь, Галини Заяць, Оксани Роздольської, проф. Мирослава Семчишина та бюрові у Києві при Національній АНУ, яке очолює Володимир Євтух і в якому працюють Володимир Трощинський, К. Кейданський та інші, й зрозумінню спонзорів: НТШ і Фундації ПЕУ, завершено австралійський том ЕУД, який є четвертим томом. Це забрало майже вісім років праці. Слід підкреслити, що поруч підготови завершення австралійського тому ЕУД рівночасно збирались, приготовлялись і редаґувались матеріяли до першого тому, яким буде американський, другого тому, яким буде канадський та інших томів. Так що заплянований проєкт широко розгорнено для його здійснення. Поява австралійського тому, як випливає з повищого, не є єдиним досягненням.

Австралійський том взято до уваги першим тому, що він виявився найбільш простим до здійснення, бо українська громада на тому континенті бере початок після Другої світової війни. На жаль, дійсність виявилась іншою, бо, як вже вище підкреслено, збирання, оформлення і редаґування енциклопедичних матеріялів не є легким навіть на такому нескладному континенті, як Австралія.

Буде доречним поставити собі таке питання: а чи потрібно такоя Енциклопедії Української діяспори? Таке питання ставили перед собою організатори й ініціятори, такі, як колишній голова НТШ д-р Ярослав Падох і один з головних промоторів цього проєкту, сьогодні покійний д-р Атанас Фіґоль і намічуваний тоді головний редактор Василь Маркусь. Всі вони прийшли до одного висновку, що ЕУД не тільки є потрібною, але є необхідно конечною, бо вона буде тією книгою, яка занотує наші сліди зорганізованого церковного, культурного, економічного і національно-суспільного життя. У ЕУД будуть занотовані не тільки наші установи, товариства, організації різного характеру, партії, але також провідні особи, діячі української культури, наукового, церковного, суспільно-політичного й економічного життя. Це буде справді цінний довідник, який буде говорити про цю колосальну працю, яку провела українська діяспора, а яка поволі послаблюється, а навіть подекуди заникає. Є організації, які перестають існувати, і це з різних об'єктивних причин. Треба, щоб ці організації чи особи були також згадані, що буде цінним матеріялом для майбутніх дослідників.

Бажанням кожної людини є залишити по собі добру пам'ять, добрий слід. Так само завданням кожної організації, кожної установи, кожного середовища є залишити добру пам'ять, щоб вона залишилась на довгі, довгі роки. Тією пам'яттю є Енциклопедія Української Діяспори, яка має за ціль занотувати всі прояви нашого життя у різних місцях нашого поселення. Без цієї книги, себто без ЕУД, все з часом піде в забуття і залишиться тільки дещо. Постараймось, щоб американський том ЕУД з'явився і щоб в ньому були занотовані всі прояви життя і творчости організа-цій, визначних осіб, що діяли і творили у минулому і сьогодні.

Якщо ми всі разом доможемо здійснити таку книгу пам'яти, то будемо мати право сказати, що ми сповнили своє завдання. Ми не тільки творили історію української діяспори, але залишили нездерті сліди, з яких зможуть користати майбутні дослідники й історики. Здійснення цього важливого і водночас почесного завдання вимагає від нас всесторонньої моральної і матеріяльної допомоги. Якщо ми цього не зробимо, то ніхто за нас цього не зробить. Ми не сміємо і не можемо бути байдужими до цього завдання.

Ці питання будуть темою розмов і дискусій під час презентації австралійського тому Енциклопедії Української Діяспори, що відбудеться 24-го лютого ц. р. у домі НТШ, 63 Четверта авеню.

Микола Галів

ЗАГАДКОВА ХВОРОБА, зареєстрована на початку лютого у Ґабоні, західньоафриканській країні, виявилася смертельно небезпечною геморагічною пропасницею еболя, яка косила людей весною минулого року в Заїрі. Це офіційно підтвердила Світова організація охорони здоров'я, оприлюднивши дані міжнародного медичного центру в Ґабоні та Інституту Пастера в Парижі. Покищо зафіксовано 20 випадків захворювання, 13 осіб вже померли. Перебіг хвороби супроводжується гарячкою і сильною внутрішньою кровотечею. Хоч природне джерело пропасниці еболя для науки невідоме, спеціялісти певні, що в даному випадку інфекція розійшлася від тіла мертвої мавпи. Точно встановлено, що 12 з 13 померлих мешканців села Маїбу їли м'ясо цієї мавпи. Минулорічна епідемія пропасниці еболя в Заїрі уразила 316 осіб, 245 з них померли.

Загальні збори 399-го Відділу УНС „Леви" в Чикаґо

Загальні збори 399-го Відділу УНС „Леви" в Чикаґо відбулись 28-го січня ц. р. в домівці „Левів".

Голова Відділу Василь Камінський відкрив наради, привітав присутніх та подав порядок нарад, який прийнято без змін. Однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять померлих членів у минулому році, а це: св. п. Наталію Дацко, Миколу Дембіцького, Марію Наґівську, Стеллу Ендрюс і Ника Колса. Зборами проводила Президія у складі: В. Камінський — голова, Богдан Кукуруза — секретар.

Протокол із поперехніх зборів, відчитаний Б. Кукурузою, прийнято без змін.

За діяльність Відділу звітував фінансовий секретар мґр Роман Припхан. Прибутки у звітовому році виносили 20,580.83 дол., видатки 19,810.87 дол., сальдо на кінець грудня 1995 року — 769.96 дол. Зібрані і вислані вкладки до УНС виносили 19,570.87 дол. У звітовому році фінансовий секретар приєднав одного члена на суму 5,000 дол. та відсуспендував шістьох членів на суму 6,000 дол. Мимо великих втрат (24), Відділ нараховує 288 поліс.

Крім звичайних секретарських справ, секретар ще займався відновлюванням міських та стейтових дозволів на продаж алькогольних напоїв та гри в білярд, бо бара УАСТ „Леви" є зареєстрована на 399-ий Відділ УНС „Леви". Відділ не є заанґажований у барі фінансово.

11-го березня 1995 року відбулись у Чикаґо Загальні збори Окружного Комітету відділів УНС з участю заступника УНС, д-ра Нестора Олесницького, в яких взяли участь голова 399-го Відділу В. Камінський та секретар. Головою Округи вибрано радного УНС Стефка Куропася, а до Контрольної комісії В. Камінського.

У червні 1995 року від Відділу Андрій Скиба разом із дружиною брав участь у секретарських курсах на Союзівці. У вересні 1995 року відбулись у Чикаґо Організаційні наради Округи з участю ґоловного секретаря УНС Марти Лиско. У нарадах взяли участь секретар та А. Скиба, можливий кандидат на секретаря.

Згідно із рішенням Загальних зборів Відділ передав на потреби УАСТ „Леви", при якому існує, даток в сумі 50 дол. Збори одобрили звіт секретаря, а голова Контрольної комісії Зенон Дзядик ствердив, що діловодство було ведене взірцево, всі вкладки висилані своєчасно до Головної Канцелярії УНС. Дав внесок на уділення абсолюторії уступаючій Управі із признанням для секретаря, що збори прийняли через аклямацію. Нову Управу вибрано у складі: В. Камінський — голова, Іван Полюхович — заступник голови, Володимир Голойда — касир, Богдан Кукуруза — рекордовий секретар, Роман Припхан — фінансовий секретар. Контрольна комісія: З. Дзядик — голова, Василь Бойко і А. Скиба — члени.

В. Камінський від імені цілої Управи подякував присутнім за вибір та звернувся із закликом до співпраці для дальшого росту Відділу, закрив збори та попросив усіх на перекуску.

мґр Роман Припхан

Генерали...

(Закінчення зі стор. 1)

державі не може бути й мови", зазначив Лук'яненко і додав, що запляннована реорганізація зруйнує установу єдиного керівництва армії, що „дуже небезпечно для України".

Колишній перший асистент Президента України Олександер Разумков вважає, що „навіть спроба застосування силових факторів Леонідом Кучмою приведе до його повної політичної поразки". На думку Разумкова, кадрові зміни в силових структурах спрямовано на „встановлення контролі над силовими міністерствами шляхом введення до керівного складу особисто відданих людей".

Згідно з інформацією УНІАН, експерти Українського центру економічних і політичних досліджень (УЦЕПД), очолюваного Разумковим, наголошують на тому, що кадрові перестановки торкнулися не лише Служби Безпеки України, а й Збройних Сил та внутрішніх військ, тому офіційні пояснення щодо звільнення першого заступника голови СБУ Андрія Хомича, начальника Генерального штабу ЗСА Анатолія Лопати та командуючого внутрішніми військами МВС України Володимира Борисенка викликають сумніви. Такі пересунення, на думку аналітиків УЦЕПД, свідчать про можливість широкомаштабного застосування силових факторів. Вони також можуть бути пов'язані з майбутнім конституційним процесом в Україні.

Маячення...

(Закінчення зі стор. 2)

для британської, французької, еспанської і т. д. Нині російська імперія — це вершник без голови. У світі немає потреби для імперії будь-якої, а найбільше немає місця для найгіршої з них — російської. Спроби реставрувати її — це марнування життєвих талантів та сил російського народу. Яка мала б бути провідна зірка тієї імперії, її ідея — навіть ніхто з росіян дотепер не сказав і сказати не може, бо вона не еґзистує. Совєтизм, така чи інша комуна, царський самодержець, слов'янофільство чи псевдодемократія а ля Керенський, чи суперреакційне російське православ'я? Живого ґрунту для цього немає.

А народи і держави світу вже пізнали, чим є російський імперіялізм і не будуть викопувати його з могили. Навіть коли б якісь американські ілюзіоністи, а таких не бракує, хотіли братися до цього, то сьогодні без Франції, Німеччини, Японії вони цього не доконають. Отже новий уклад сил, новий лад у світі неминучий. Ми бачимо, як він народжується і росте!

Козаки вшановують Крути

Крути відзначають звичайно молодечі організації, що є дуже слушно. Але роки тому наша молодь забула за свій обов'язок. Жаль, адже молодь має гордитися такими геройськими ділами свїх ровесників. Цю естафету молодь мала б дальше нести...

Проте слава Крутів зобов'язує, і наші козаки — члени II куреня ім. ген. Омеляновича Павленка в Чикаґо взяли цей шляхетний обов'язок на себе. Вони влаштували 4-го лютого ц.р. Свято Крут в православній парафії св. Володимира в Чикаґо. Після Служби Божої була Панахида по загиблих у Крутах оборонцях України. Були також представники молодечих організацій з прапорами, але на свято не залишилися, на жаль...

Відкрив свято отаман Куреня Микола Матвійко і попросив Василя Штеленя провести молитву. Потім запросив до головного слова сотника Зіновія Туркала, який накреслив кількома штрихами політичне тло, пригадав нам ту тодішню аномалію, що керівні діячі були проти війська, що тепер, мовляв, буде братерство, то міліції нам вистарчить. Це була причина, чому молодь пішла рятувати ситуацію: головно Юнацька школа і Студентський Курінь. Дальше розповів про сам бій, а Стефанія Кралька прорецитувала вірш про Крути Янів. Це створило належний настрій. Потім ще кілька осіб додали свої спомини, а також було слово інж. Святослава Личика, в якому він пояснив, чому його батько, — майор Армії УНР не прийшов — бо був дуже сильний мороз, але пригадав нам, що його батько, майор Микола Личик, почесний козак Куреня, саме того дня вступив у сотий рік свого життя. Отже, найстаршому нашому військовикові проспівали грімке „Многая літа".

Кожне таке відзначення історичних подій залишає трішки посилений патріотизм, ушляхетнює нам, чи, може, пробуджує.

У праці полк. Василя Зарицького „Крутянська подія" є одне дуже знаменне речення: „Бій під Крутами слід уважати початком збройної боротьби з червоною Москвою за відродження української держави". Двадцять років після Крутів була аналогічна подія в Хусті після проголошення Карпатської України. Тоді також молодь виступила на оборону нашої „Срібної землі", і це був перший спротив у світі проти німецької експансії. Тоді також не було надії на перемогу. Німецький союзник Мадярщина отримала „зелене світло" і рушила на нас. Президент Волошин сказав: „Битися! Ми не виграємо, але кров пролита будитиме наступні покоління". Ось у чому сила! Так і це наше відзначення Крутів породжує глибші думки і приходимо до висновку, що таки потрібно вшановувати своїх героїв, бо це неначе душевна пожива.

Д. Грушецький

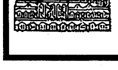
Помолімось за наших друзів

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Добродіїв Фонду Катедр Українознавства

Впреп. о. декан Петро Огірко відслужив Заупокійну Святу Літургію у четвер, 29-го лютого 1996 року, о год. 9-ій ранку, в УКЦеркві Покрови Пресвятої Богородиці, в Озон Парку, Н.Й., за блаженнішої пам'яті:

ред. МИХАЙЛА БАЖАНСЬКОГО
ЛЮБУ БАСЬКО
д-ра прав ОРЕСТА В. БЕДРІЯ, мол.
ІВАНА ВИТВИЦЬКОГО
ЗЕНОВІЯ ГАРАСИМЯКА
інж. СВЯТОСЛАВА ЗОБНЕВА
інж. ЯРОСЛАВА ЗУБАЛЯ
МИХАЙЛА КРИЖАНІВСЬКОГО
о. ЯРОСЛАВА і ЛЮБОВ КНЯГНИЦЬКИХ
ДМИТРА КОРБУТЯКА
інж. РОМАНА КОСА
ПАРАСКЕВІЮ КУЧМУ
о. ОЛЕКСІЯ і ТАТЯНУ НЕНАДКЕВИЧІВ
ред. ОСИПА НОВИЦЬКОГО
ВОЛОДИМИРА і АНАСТАЗІЮ ПСУЙ
ІГОРЯ ПРОДАНЮКА
ЙОСИФА ПРОДАНЮКА
ПЕТРА РОГАТИНСЬКОГО
д-ра ТЕОДОЗІЯ і ІРЕНУ СЕНКОВСЬКИХ
ІВАНА і МАРІЮ СЛОБОДЯН
ІВАНА СМІҐУРОВСЬКОГО-СНІГУРУ
ВОЛОДИМИРУ ХАРЖЕВСЬКУ
ЯРОСЛАВА ЧАЙКІВСЬКОГО
інж. ЛЕВА ЯЦКЕВИЧА

Всіх Вп. жертводавців ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатися з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Ділимося сумною вісткою, що 18-го лютого 1996 року після важкої хвороби, упокоїлася на 90-му році життя наша незабутня ТІТКА

бл. п.

АЛЛА ДАВИДЕНКО-КОССОВСЬКА

відома поетеса, письменниця і громадська діячка, народжена в Севастополі, Крим, Україна.

ПОХОРОН відбудеться в п'ятницю 23-го лютого о 1-ій год. дня, на православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна їй пам'ять!

У смутку
племінник — ОЛЕГ КРАМЕР з дружиною.

З глибоким смутком сповіщаємо все членство Організації Державного Відродження України (ОДВУ) та українську громаду, що 19-го лютого 1996 року в Дрексель Гілл, Па., відійшов у вічність

сл. п.

МИКОЛА КАВКА

народжений 1912 р. в Синевідську Вижньому, Галичина, визначний громадський діяч всієї української громади, довголітній член ОУН, давній член Центральної Управи ОДВУ, відомий письменник-гуморист „Мамай", актор, невтомний декоратор сцени українських патріотичних імпрез, діяч ЗУАДК-у, великий приятель молоді на Таборах Молоді УЗХ на Оселі ім. О. Ольжича (Лігайтон, Па), а понад усе — взірцевий дійсний християнин і людина великого серця.

Найщиріші співчуття дружині Володимирі, доні Зоріянні, її мужеві і внукам Наталії і Маркові, а також дальшій родині і друзям — членам ОУН в Україні складає

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ

Вічна йому пам'ять!

ПІВДЕННА ФЛЬОРИДА, а зокрема околиці Маямі, переживають тепер не тільки збільшення туристичної індустрії, але також і данно не бачений ріст розбудови люксусових житлових будинків. Експерти твердять, що причиною такого росту саме цих двох індустрій у Фльориді є закордонні туристи. Вони підкреслюють, що Каліфорнія задалеко, Ню Йорк дуже дорогий, а Маямі у цьому випадку є найкращим вибором.

Відбулись 16-ті Загальні збори ЗУАДК

16-ті Загальні збори ЗУАДК відбулися 2-го грудня 1995 року у власному домі в Філядельфії, під час яких на відміну від попередніх Загальних зборів, не відчувалось уже піднесення, викликаного недавнім відновленням незалежної української держави 24-го серпня 1991 року. Натомість наради знаменувала ділова сконцентрованість над питанням допомоги Україні, яка перебуває тепер в особливо тяжкому переходовому періоді з нестабільною ще економікою, з дуже низьким рівнем життя населення і з великими залишками номенклятурних кадрів у власних структурах, з неконтрольованою дозою русифікації і, при всьому цьому, тотальною корупцією і злочинністю на всіх рівнях суспільства. Тому то й у постановах віддзеркалено спрямування на задокументованість потреб і на перевірку достави допомоги, а також на національно свідомий аспект допомоги від ЗУАДК потребуючим в Україні.

Відкрив наради голова ЗУАДК д-р Олександер Білик і, згідно з правильником, ними проводив. З черги відмовлено молитву „Отче наш" за успішне проведення зборів, а при тому однохвилинною мовчанкою віддано шану покійним членам Екзекутиви й Дирекції ЗУАДК, що відійшли у вічність під час останньої каденції — це св. п. Петро Тарнавський, д-р Микола Ценко, д-р Сергій Наклович (Відень) та директор канцелярії ЗУАДК у Львові Орест Васильців.

Д-р О. Білик інформував присутніх, що заслуженому членові Екзекутиви довголітньому заступникові голови і касирові ЗУАДК д-рові Богданові Гнатюкові сповнилось 80 років життя і з тої нагоди відспівано солемнізантові дружнє многоліттєві.

Верифікаційна комісія виявила 48 делеґатів з 73 голосами. Порядок нарад прийнято одноголосно. Протокол з попередніх Загальних зборів відчитала д-р Наталія Пазуняк, секретарка, і його прийнято. З черги приступлено до звітування. На час звіту голови предсідником зборів був ред. Володимир Мазур. Секретарював Іван Крих, секретар ЗУАДК. На зборах були присутні голови або представники братських союзів, які статутово є заступниками голови ЗУАДК. Український Народний Союз представляв Степан Гавриш, голова Контрольної комісії УНС, Український Братський Союз — Микола Бойчук, заступник голови, Союз Українців-Католиків „Провидіння" — голова мґр Ігор Кушнір, а Українському Народну Поміч — ред. Володимир Мазур.

Звіт голови д-ра О. Білика був побудований на огляді окремих періодів діяльности ЗУАДК за 50 років діяльности під гуманітарним гаслом „Брат-Братові", при чому голова сконцентрувався на останній каденції, в якій проведено значну допомогу Україні в різних аспектах її потреб. Приділив увагу діяльності членів Екзекутиви, що займалися виконанням „ґренту" для праці ЗУАДК, в якому була також значна частина фонду ЗУАДК, а саме 29.7 відсотка. Голова підкреслив важливість фондів, особливо одержаних від добродіїв ЗУАДК.

На закінчення звіту голова д-р О. Білик висловив щиру подяку членам Екзекутиви, референтам і комісіям за їхню віддану працю для ЗУАДК.

З черги звітували члени Екзекутиви. Екзекутивний директор Степан Гавриш докладно звітував про многогранну діяльність ЗУАДК за останню каденцію. Поперше, згадав працю канцелярії і вказав на визначну допоміжну ролю Оксани Горацької, сумлінної і невтомної урядники. Він назвав „історичною подією", що по всяких бюрократичних перепонах 12-го липня 1993 року заступник міністра юстиції України Надія Лукашова вручила йому дозвіл на реєстрацію і відкриття представництва ЗУАДК у Києві, столиці України, а також і дозвіл на відкриття філій в інших областях України. ЗУАДК одержав реєстраційне число 17 і був зареєстрований першою українською гуманітарною установою України. Директором київського бюра ЗУАДК зареєстровано мґра Осипа Зінкевича і йому належить щира подяка за очолення канцелярії, бо початки були нелегкі. У цей самий час відкрито філію у Львові. Її очолив надзвичайно здібний та відданий працівник св. п. Орест Васильців, який несподівано помер у грудні 1994 року. Зараз канцелярію у Львові очолює проф. Андрій Дида. А рік пізніше, 25-го липня 1994 року відкрито бюро ЗУАДК у Миколаєві. Дирек-тором призначено проф. Ві-ру Принько, яка як педагог виконала у цій південній області України поважну пропаґандивну працю.

Далі звітодавець інформував, що 1993 року продано дім ЗУАДК на Лінлей евеню і тоді куплено імпозантний дім на Катман евеню, який, за християнським звичаєм, посвячено під час пленарного засідання Ради Директорів 18-го червня 1994 року. Чину благословення дому довершив Владика Стефан Сулик, Митрополит УКЦеркви, в присутності Екзекутиви і Дирекції ЗУАДК, представників суспільно-громадських установ та гостей. Також було згадано, що 29-го жовтня 1994 року святочним бенкетом відзначено 50-річчя ЗУАДК. Головними промовцями були генерал Костянтин Морозов і депутат Верховної Ради України Ярослав Кендзьор, а ролю товстмайстрів виконували Христина Кульчицька і Степан Гавриш. Бенкет був надзвичайно вдалим.

В дальшому звіті С. Гавриш згадав про осіб, які жертвують на допомогу Україні, і між ними щедрого мецената Григорія Малиновського. У вересні 1994 року на шахтах у Луганському стався нещасливий випадок: 30 шахтарів загинули, а 36 тяжко ранено. Довідавшись про це, Г. Малиновський негайно повідомив канцелярію ЗУАДК і просив із його конта виплатити по 500 дол. родинам потерпілих і по 100 дол. тяжко раненим. Разом виплачено 18,600 долярів. Роз - дачею допомоги зайнялась директорка канцелярії ЗУАДК у Миколаєві проф. Віра Принько.

Щирою подякою членам Екзекутиви й Дирекції за співпрацю закінчив свій звіт Степан Гавриш.

Секретарка ЗУАДК проф. Наталія Пазуняк у своєму короткому звіті заявила, що під час останньої каденції писала статті до української преси про працю ЗУАДК і про потреби допомоги Україні („Свобода"і „Америка"). Публікації мали добрий відгук, активізувавши пожертви на деякі цілі, обговорені в статтях.

Протоколярний секретар ЗУАДК Іван Крих інформував, що за 1993-94 роки до жовтня 1995 написав 27 протоколів із засідань Екзекутиви, 15 протоколів із засідань Допомогової комісії та 7 звідомлень із різних непередбачених оказій, тобто зустрічей у вужчому колі Екзекутиви з різними представниками з України чи інших країн Европи. До них належали церковні діячі, науковці, журналісти, депутати. Крім того, за цей період представляв ЗУАДК на сімох різних імпрезах, а також брав участь у громадських комітетах для відзначення річниці відновлення Української Держави, та 10-ої річниці смерти Патріярха Йосифа. Був учасником всіх засідань Екзекутиви та Допомогової Комісії. Звіт секретар І. Крих закінчив заявою, що йому було приємно співпрацювати з членами Екзекутиви і Дирекції, що у справах дискусійних чи вирішальних завжди заступав власну думку, маючи на увазі добро нашої установи.

Д-р Богдан Гнатюк, скарбник ЗУАДК, передав учасникам нарад копії свого фінансового звіту і при тому інтерпретував його головні точки. Основні прибутки — це датки на „Коляду" та „Писанку", а також членські вкладки від організацій. Окреме місце займають більші пожертви від добродіїв ЗУАДК на визначені ними цілі, зокрема жертводавця Григорія Малиновського, це фонд за призначенням, отож ЗУАДК виступає тут радше як посередник. Окрему позицію становить так званий „грент", що формою допомоги від американської урядової установи (Аґенція для Міжнародного Розвитку), при чому ЗУАДК має зобов'язання внести доповнюючий фонд. Сума „гренту" є призначена заздалегідь на певні цілі. Цим разом це був вишкіл сиріт із сиротинців Львівщини.

Разом прибутки за останню каденцію 1992-93-94 роки становили суму 2,447,763.40 долярів, а видатки на допомогові акції виносили 2,068,089.78 дол. і тут слід згадати, що у приходах, так і видатках враховані поважні суми, належні жертводавцям на спеціяльні призначення.

За Допомогову комісію звітував голова Михайло Ковальчин, подавши імена членів комісії: Люба Сілецька, заступник голови, Іван Крих, секретар, і члени Микола Пришляк та св. п. Петро Тарнавський, який помер у травні 1995 року, а на його місце кооптовано інж. Методія Борецького. З уряду входить до комісії екзекутивний директор С. Гавриш. Звітодавець інформував, що відбуто 32 засідання, на яких розглянуто всі надіслані прохання про допомогу. На пропозицію комісії Екзекутива узгіднює суму допомоги, іноді відхиляє прохання, якщо справа не належить до компетенції ЗУАДК. Наприклад, стипендії для університетських студентів, спровадження осіб до ЗСА та запевнення їм праці й мешкання. Такі прохання відхиляється. Допомога йшла в Україну, до Польщі, Німеччини, Італії, Австрії, Данії, Юґославії, Румунії, Арґентині, Бразилії і ЗСА. В засяг допомоги входили сиротинці, українські церкви, родини колишніх політичних в'язнів, вояків УПА, студенти, науковці та хворі. Допомога на вищі суми належала до компетенції Екзекутиви, члени Допомогової комісії були також членами Екзекутиви. За три роки каденції виплачено допомоги на суму 20,563.40 долярів. В тому часі також вислано 2,017 пачок із вживаними речами і харчами в Україну, Польщу, Бразилію, Арґентину і Румунію, коштом 71,771.45 дол.

Подякою усім членам Допомогової Комісії і Степанові Гавришеві за дружню співпрацю закінчив звіт голова М. Ковальчин.

Про програму „Менаджменту Ґрент" вичерпний звіт подала Христя Сеник, поінформувавши спочатку, що ЗУАДК від довшого часу робив заходи, щоб одержати від американського Уряду фінансову допомогу у формі „Ґренту" для дітей-сиріт в Україні. У вересні 1993 року Американська аґенція для міжнародного розвитку приділила для ЗУАДК фонд на дворічну програму в інтернатах у Львові. Дорівнювальний фонд ЗУАДК є 29.7 відсотків.

Мета програми — дати дітям змогу вивчити ремесло, стати самовистачальними, продуктивними ремісниками та дати їм можливість осягнути кращий рівень життя. У Львові ввійшли в програму „Ґренту" майстерні теслярства і шиття та крамниця „Надія", де діти вивчають, як вести мале підприємство. Додатково 1995 року відкрито три майстерні шиття і одну теслярську в містах Червоноград, Сколе та селі Лівчиці Жидачівського району. Менаджерами програми „Ґренту" є Христина Кульчицька, Роксоляна Сіра і Христя Харина-Сеник.

Звідомлення щодо дії Бразилійського Фонду подав дуже вичерпно д-р Іван Скальчук. Як ентузіяст цього хліборобського фонду д-р І. Скальчук висловив сподівання, щоб комітет Земельного Фонду ЗУАДК в Прудентополі виконав первісну ідею ЗУАДК — організувати першу українську фінансову установу, головним завданням якої була б перманентна допомога селянам, що бажають придбати землю, а при закупі цієї землі позики повинні бути низькопроцентові, що творило б своєрідний український Земельний Банк в Бразилії. Звітодавець пригадав, що Земельний Фонд вже діє 10 років і що ЗУАДК вложив у це діло імпозантну суму — 5,690.63 долярів. В цьому десятирічному періоді ЗУАДК допоміг закупити землю для 404 родин за суму 516,313 долярів, разом 3,707 гектарів землі. Надзвичайно цікавий звіт д-р Іван Скальчук закінчив словами: „ЗУАДК може бути гордий із своєї праці, а українська громада може бути горда із своїх пожертв, бо Земельний Фонд — це чистий українськ-кий гріш, це благородна допомога української людини українській людині, це допомога брат братові".

Після звітування відбулася дискусія над звітами, до якої зголосилися мґр І. Кобаса, К. Семанишин, М. Лозинська, М. Гнатюк, інж. Б. Качор, Я. Кічук, мґр І. Буртик, М. Дупляк, інж. М. Борецький, д-р І. Скальчук, д-р А. Шуль, Ю. Ковалик, д-р Н. Пазуняк, М. Ковальчин та І. Крих.

Дискутанти порушили багато важливих справ із діяльности ЗУАДК, найбільше уваги присвячено допомозі Україні. Дехто із делеґатів вказав про допомогову акцію в їхніх місцевостях. Д-р Андрій Шуль радив запровадити картотеку всіх передумов праці ЗУАДК. Дискутантам вичерпно відповідали д-р А. Білик, д-р Б. Гнатюк і С. Гавриш.

Після дискусій голова Контрольної комісії д-р Ярослав Бернадин інформував, що комісія провела три перевірки в біжучій каденції, а він читає тільки звіт із останньої перевірки, бо попередні звіти були зачитані на річних нарадах Ради директорів. В імені комісії поставив внесок на уділення абсолюторії уступаючій Екзекутиві з признанням та подякою за віддану працю. Загальні збори одноголосно ухвалили внесок Контрольної комісії, яка діяла в складі: д-р Я. Бернадин — голова, інж. М. Нич — заст. голови, і члени мґр В. Яців та Ю. Наконечний.

Слід згадати, що на Загальні збори наспіли писемні привіти, а також були й усні привіти. Прочитано гарний привіт від маестра Миколи Кавки, недужого тепер довголітнього члена Екзекутиви, який дуже причинився в минулих роках своєю працею до успіхів ЗУАДК. Слідуючий писемний привіт був від д-ра Петра Ґоя — УВУ, а устні привіти зложили: ред. В. Мазур — голова УН-Помочі, мґр І. Кобаса — від головної Управи СУМ, Марія Лозинська — від головної Управи ОЖ ООЧСУ, проф. Наталія Пазуняк — від головної управи УЗХ, Я. Кічула — від кредитової Кооперативи СУМ, українська громада Йонкерсу, мґр І. Буртик — від стейтової Ради УККА, Н.Дж., Марія Дупляк — голова Організації Оборони Лемківщини, д-р А. Шуль — від головної Управи УККА, і інж. М. Борецький — від головної Управи Інженерів Америки і УС-Оредку „Тризуб".

Звіт Номінаційної комісії розпочав її голова д-р Богдан Гнатюк, подаючи зборам до відома, що Номінаційна комісія (д-р Б. Гнатюк, д-р Іван Скальчук, інж. Михайло Нич, Микола Бойчук, мґр Ігор Смолій, ред. Володимир Мазур і Михайло Ковальчин) одноголосно прийняла листу Ради Директорів з 33 членів та 5 членів Контрольної комісії.

Секретар Контрольної комісії д-р І. Скальчук прочитав повну листу членів Ради Директорів та Контрольної комісії, яку збори прийняли одноголосно в такому складі: д-р Олександер Білик — голова, мґр Уляна Дячук, Іван Олексин, мґр Ігор Кушнір, ред. Володимир Мазур, Люба Сілецька, Михайло Ковальчин і д-р Лариса Лозинська-Кий — заступники голови, д-р Богдан Гнатюк — заступник голови і касир, Степан Гавриш — екзекутивний директор, Наталія Пазуняк, Іван Крих і Лев Іваськів — секретарі, Віра Андрейчик, Микола Бойчук, інж. Методій Борецький, Лев Галас, Володимира Кавка, Христина Кульчицька, Микола Пришляк, ред. Осип Рошка і Христя Харина-Сеник — члени Екзекутиви. Члени Ради Директорів: Марія Дупляк, мґр Іван Кобаса, д-р Євген Новосад, д-р Володимир Пушкар, мґр Іван Буртик, інж. Богдан Качор, мґр Ольга Нич, д-р Андрій Шуль, д-р Петро Клюк і д-р Іван Скальчук. Контрольна комісія: мґр Ігор Смолій, мґр Володимир Яців, Юрій Наконечний, Квітка Семанишин і Осип Труш.

Голова д-р О. Білик подякував присутнім за вибір і довір'я, з черги д-р Б. Гнатюк представив опрацьований ним прелімінар бюджету під час каденції на суму 750,000 долярів. Умотивував свій прелімінар передбачуваними приходами. Учасники зборів прийняли запропонований бюджет.

Останньою точкою нарад було прийняття резолюцій 16-их Загальних зборів ЗУАДК. Резолюційна комісія радила в складі: д-р Н. Пазуняк, Христина Кульчицька і д-р Лариса Лозинська-Кий. Прочитала проєкт резолюцій голова д-р Н. Пазуняк. Після деяких уточнень рецолюції прийнято одноголосно.

Після цього голова д-р О. Білик закрив Загальні збори. Проспівано національний гимн „Ще не вмерла Україна".

Н. П.